

Θέλει ήθος και αρχές η τεχνητή νοημοσύνη (Κ. Γ. Παπαδημητρακόπουλος)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : 21 Ιουλίου, 2021

Μία πρώτη νύξη για το τόσο σοβαρό αυτό θέμα, καλοί μου φίλοι, κάναμε τελευταία σ' ένα κείμενό μας με τίτλο «Η δημοκρατία στην ψηφιακή μας κοινωνία», τότε που οι αλγόριθμοι του Facebook απέκλεισαν ένα άλλο κείμενο αυτής της στήλης ως «προσβλητικό προς τους άλλους χρήστες του»!!! Κι επειδή το θέμα αυτό είναι τεράστιο, και ουσιαστικά αφορά την **τεχνητή νοημοσύνη**, είπαμε να ασχοληθούμε και πάλι.

* * *

Η τεχνητή νοημοσύνη έχει να κάνει με την αποκαλούμενη «τέταρτη επανάσταση», ή όποια, ακόμη και κατά τον Ρώσο Πρόεδρο Βλ. Πούτιν, είναι το μέλλον της ανθρωπότητας. Μάλιστα, όπως ο ίδιος έχει τονίσει, «η χώρα που θα ήγηθεί στην τεχνητή νοημοσύνη θα κατακτήσει τον κόσμο»!

Από το 1997 στις ΗΠΑ 18 μυστικές αμερικανικές υπηρεσίες συντάσσουν μία έκθεση προς τον Αμερικανό Πρόεδρο με τις εκτιμήσεις τους για τα επόμενα 20 χρόνια. Η έκθεση αυτή υπό τον τίτλο «Παγκόσμιες Τάσεις» εκδίδεται τακτικά κάθε 4 χρόνια και μάλιστα στην αρχή της εκάστοτε Αμερικανικής Προεδρίας και μπορεί να την μελετήσει κάθε ενδιαφερόμενος.

Κατά την έκθεση αυτή υπάρχουν σήμερα τέσσερις «μεγάλες τεκτονικές πλάκες» που σε μεγάλο βαθμό καθορίζουν το παγκόσμιο γίνεσθαι. Αυτές είναι το δημογραφικό, ή οικονομία, ή κλιματική αλλαγή και ή τεχνολογία.

Όσον αφορά την τεχνολογία ή έκθεση αναφέρεται στις θεαματικές εξελίξεις που ήδη γίνονται στην τεχνητή νοημοσύνη, τη ρομποτική, τη ναυοτεχνολογία, τα έξυπνα υλικά και τη βιοτεχνολογία. Οι νέες αυτές τεχνολογίες πέραν απ' τους ανταγωνισμούς των μεγάλων κρατών, **θα απειλήσουν τα προσωπικά δεδομένα και τις ελευθερίες μας και θα θέσουν ακόμη και ύπαρξιακά ζητήματα!**

Είναι αλήθεια ότι η τεχνολογία βρίσκεται πλέον παντού κι έχει μπει για τα καλά στη ζωή μας. Η δέ τεχνητή νοημοσύνη, όπως σωστά είπαν, «έφυγε από τα χέρια των ειδικών και διαχέεται στην καθημερινή μας ζωή. Υπεισέρχεται σε ό,τι ακούμε και

λέμε, σὲ ὅ,τι γράφουμε καὶ διαβάζουμε, σὲ ὅ,τι διαδίδουμε καὶ προσλαμβάνουμε στὶς καθημερινὲς καὶ ἐπαγγελματικὲς πρακτικὲς μας». Ὅπως καὶ νὰ τὸ κάνουμε ἢ τεχνητὴ νοημοσύνη (T.Y.) καὶ τὸ παρακλάδι τῆς, ἢ μηχανικὴ μάθηση (M.M.), εἶναι τὸ κύριο σημεῖο τῆς αὐτοματοποίησης, ὅπως τὴ ζοῦμε σήμερα.

Μάλιστα σὲ πλεῖστα ἀπ' ὅσα κάνουμε, ὅπως στὴν ἀναζήτηση πληροφοριῶν, τὴν εἴσοδό μας στὰ κοινωνικὰ δίκτυα κ.λπ. τὴ «δουλειὰ» τὴν κάνουν σαφῶς οἱ **ἀλγόριθμοι τῆς τεχνητῆς νοημοσύνης**, χωρὶς τοὺς ὁποίους δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ἡ ψηφιακὴ καθημερινότητά μας. Ἐπόμενο εἶναι, ἀκόμη καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνουμε καὶ πολὺ, **ὅλο καὶ κάτι νὰ ἐκχωροῦμε ἀπὸ τὴν αὐτονομία μας**. Ὅλα δὲ αὐτὰ τὰ ζήσαμε στὸν ὑπέρτατο, μέχρι στιγμῆς, βαθμὸ μὲ τὴν ὅλη ἱστορία τοῦ κορωνοϊοῦ. Ἔτσι **διενεργεῖται ὑπερσυκέντρωση ψηφιακοῦ πλούτου καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς γνωστούς ὀλίγους**.

Ἀναγκαστικὰ πλέον **τίθεται ἐπιτακτικὰ θέμα κανόνων καὶ ἀρχῶν σὲ αὐτὸ τὸ ἀχαλίνωτο τεχνολογικὸ γίνεσθαι, μήπως καὶ κάτι διασωθεῖ καὶ διαφυλαχθεῖ ἀπ' αὐτὸ ποὺ λέγεται ἄνθρωπος**.

Ἦδη ἀκοῦμε ἀρκετὰ γιὰ τὴν «πληροφοριακὴ ἠθικὴ», γιὰ τὴν «ἠθικὴ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας», γιὰ τὴν «ἠθικὴ τῆς τεχνητῆς νοημοσύνης», γιὰ τὴν «ρομποτικὴ ἠθικὴ», γιὰ τὴν «ἠθικὴ τῆς μηχανῆς», γιὰ τὴν «νευροηθικὴ», γιὰ τοὺς εἰδικούς τῆς «ψηφιακῆς ἐπιστήμης καὶ ἠθικῆς» κ.λπ.

Στὴν Εὐρώπη δέ, ἔχουν ἀρχίσει καὶ λαμβάνονται ὅλο καὶ πιὸ οὐσιαστικὰ μέτρα. Ἀκόμη καὶ στὴ Χώρα μας, ἡ γνωστὴ «Ἐθνικὴ Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς» ποὺ ὑπῆρχε καταργήθηκε καὶ στὴ θέση τῆς συστήθηκε ἡ «Ἐθνικὴ Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς καὶ Τεχνηθικῆς», ὑπαγόμενὴ ἀπ' εὐθείας στὸν Πρωθυπουργό. Προστέθηκε, δηλαδή, καὶ ὁ κλάδος τῆς Τεχνηθικῆς ποὺ ἄπτεται τῶν νέων τεχνολογιῶν, ὅπως τῆς τεχνητῆς νοημοσύνης, τῶν προηγμένων ἀλγορίθμων καὶ τῆς ρομποτικῆς.

* * *

Τὸ θέμα εἶναι ὄντως τεράστιο, ἔχει νὰ κάνει μὲ πολλοὺς κλάδους τῶν ἐπιστημῶν καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ ἀναλύσει, οὔτε δὲ κἂν νὰ τὸ ἀναπτύξει συνοπτικά, τὰ παρὸν ταπεινὸ μας κείμενο. Μόνο τοῦτο θὰ ποῦμε, ἐν συνεχείᾳ τῶν ὅσων ἀναφέραμε στὴν ἀρχή, γιὰ νὰ δώσουμε ἓνα ἀκόμη σοβαρὸ προβληματισμὸ στὸ θέμα:

Ἄραγε οἱ ἀλγόριθμοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζονται καὶ διενεργοῦνται τὰ πάντα, εἶναι ἀμερόληπτοι; Ἄν εἶναι, τότε τὰ ἠθικὰ διλήμματα περιορίζονται κατὰ πολὺ. Ἄν ὄχι, τότε εἶναι ποὺ αὐτὰ γίνονται τεράστια ὤς καὶ δυσεπίλυτα ἀκόμη.

Δυστυχώς ή απάντηση είναι ότι οι αλγόριθμοι **σαφώς μεροληπτούν!** Όπως και **να τὸ κάνουμε οἱ μηχανές εἶναι μηχανές καὶ ἐργάζονται κατὰ τὸν τρόπο πὸν τοὺς ἔχουμε ζητήσει αὐτὸ νὰ τὸ κάνουν**. Ἐτσι εἶναι προγραμματισμένες καὶ γιὰ νὰ μεροληπτοῦν, ἂν θέλουμε, ὅπως καὶ τὸ νὰ ἐπεξεργάζονται τὰ μεροληπτικά μας δεδομένα. Ὅποτε τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ἀπολύτως **μεροληπτικό!**

Κατὰ συνέπεια **μπορεῖ νὰ παραχθεῖ παραπληροφόρηση** ἀσφαλῶς «χρήσιμη» γιὰ ὅλα! Ἀπὸ τὶς ἐπικείμενες ἐκλογές κάποιας χώρας, μέχρι καὶ τὸν κορωνοϊό. Κι ὅλα αὐτὰ μὲ τὴ «βοῦλλα» τῆς τεχνητῆς νοημοσύνης! Σκεφθεῖτε, τώρα, τί ἔχει νὰ γίνει καὶ μὲ ἄλλα πολὺ μεγάλα θέματα πὸν θὰ τοὺς δίναμε νὰ κάνουν, ὅπως τὴ λήψη δικαστικῶν ἀποφάσεων, γιὰ παράδειγμα. Καὶ τότε ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ ἀποδείξει ὅτι μεροληπτοῦν σὲ βάρος μας; **Δὲν εἶναι δηλαδὴ μόνο ἡ ἀσφάλεια, ἡ ἐλευθερία, ἡ ἰδιωτικότητά μας κ.λπ., ἀλλὰ καὶ τὸ σύνολο τῆς ζωῆς μας.**

Κι ἐνῶ ὅλοι μιᾶνε πλέον ὅλο καὶ πὸν πολὺ γιὰ τὴν ἠθικὴ στὴν τεχνολογία, καὶ εἶναι πολὺ εὐχάριστο αὐτό, ὅμως ὑπάρχει καὶ τὸ ἐξῆς τεράστιο θέμα:

Μὲ ποιὲς ἠθικὲς ἀρχές καὶ μὲ ποιὸς ἠθικοὺς νόμους θὰ προγραμματίσουμε τὶς μηχανές; Ἀκόμη καὶ τὶς θρησκευτικὲς νὰ ποῦμε, μπαίνει ἕτερο ἐρώτημα. Ποιὲς ἀπ' ὅλες; Τὶς Ὀρθόδοξες Χριστιανικὲς, τὶς μουσουλμανικὲς, τὶς Ἰνδουιστικὲς, τὶς βουδιστικὲς κλπ; Μήπως γι' αὐτὸ πιέζονται ὅλες οἱ θρησκευτικὲς ἀντιλήψεις νὰ γίνουν μία, πὸν ἐν τέλει μόνο τοῦ Χριστοῦ δὲν θὰ εἶναι; Γιὰ νὰ μᾶς ὀδηγήσουν πὸν ἄραγε;

Ποιὰ «Ἐπιτροπὴ», λοιπόν, καὶ ποιὰ «Ἀρχὴ» θὰ μπορέσει νὰ λύσει αὐτὸ τὸ τεράστιο θέμα; Ἀκόμη καὶ γιὰ τὸ θέμα τῶν ἐκτρώσεων οἱ γνώμες δίστανται, ὅπως καὶ γιὰ τὸν γάμο, τὴν οἰκογένεια, τὶς σεξουαλικὲς σχέσεις κ.λπ.

Ἐπομένως **ὅσο στρεβλὰ καὶ μεροληπτικὰ (πέραν ἀπὸ ἀτελῆ, ἐλλιπῆ καὶ φτωχὰ) εἶναι τὰ δεδομένα ἐπὶ τῶν ὁποίων καλοῦνται νὰ ἐργασθοῦν οἱ αλγόριθμοι, τόσο ἐπικίνδυνα θὰ εἶναι γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἴδια τὴν ἀνθρωπότητα τὰ ἀποτελέσματά τους**. Γιατί ὅσο προβληματικὰ δεδομένα τίθενται στὶς μηχανές καὶ ἰδιαίτερα γιὰ ἄλλους σκοπούς, τόσο μεγαλύτερα θὰ εἶναι τὰ προβλήματα στὴν ἐπερχόμενη κοινωνία τῆς πλήρους αὐτοματοποίησης.

Θὰ μπορούσε, ὅπως πολὺ σωστὰ εἶπαν, ὁ ἀπόλυτος ὀργουελιανὸς ἐφιάλτης νὰ εἶναι ἐν τέλει ἕνας αλγόριθμος, ὁ ὁποῖος θὰ ἀποφασίζει τὰ πάντα γιὰ μᾶς. Ἀπὸ τὸ τί βιβλία θὰ διαβάσουμε, ποιὰ θεάματα θὰ δοῦμε, ποιὸν θὰ παντρευτοῦμε, ποιὸς θὰ ἐκλέξουμε, πῶς θὰ σκεφτοῦμε, πῶς θὰ ζήσουμε.

Ὅλοι ἔχουμε ζήσει τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς κακῆς ἀπόφασης πὸν πήραμε κάποτε στὴ ζωὴ μας. Ἄραγε **τί γίνεται τότε μὲ τὶς μεροληπτικὲς ἀποφάσεις τοῦ**

άλγόριθμου; Ούτε κ'άν μία δεύτερη ευκαιρία δέν θά μάς δίνει!!

* * *

Άσφαλώς δέν εΐμαστε κατά τῆς τεχνολογίας, ὅπως καὶ ἄλλοτε ἔχουμε πεῖ. Ἀπλῶς μὲ πάθος ὑποστηρίζουμε ὅτι **πρέπει νὰ τεθοῦν ὄρια, ἀρχές καὶ ἦθος** σ' αὐτὴν καὶ μάλιστα στὰ νέα δεδομένα τῆς. Γιατί μόνο τότε αὐτὴ μπορεῖ πραγματικὰ νὰ βοηθήσει τὸν ἄνθρωπο καὶ νὰ μὴ γίνεῖ ὁ ἐφιάλτης του.

Ἄραγε **πόσο εἶναι ἔτοιμη ἢ ἔστω ἐτοιμάζεται ἡ κοινωνία**, ἀλλὰ καὶ ὁ καθένας μας, γιὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ θέμα καὶ μάλιστα μπροστὰ στὶς ραγδαῖες ἐξελίξεις τῆς τεχνολογίας; Βήματα ἤδη ἄρχισαν νὰ γίνονται. Ὅμως εἶναι ἀπαραίτητο νὰ γίνουν καὶ ἄλλα πλέον καὶ μάλιστα πρὸς τὴν σωστὴ κατεύθυνση. Ὅπως εἶμαστε πολὺ καλοὶ καὶ «τὰ δίνουμε ὅλα» στὴν ἀνάπτυξη τῆς τεχνολογίας, θὰ πρέπει νὰ κάνουμε ἀκριβῶς τὸ ἴδιο, προκειμένου ἡ τεχνολογία νὰ χρησιμοποιεῖται μὲ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ δύσκολο, ξέρετε ...

(Πηγή: "Ορθόδοξος Τύπος")